

השיעור מתוך קונטרס 'הבינאי'
ניתן להשיג את הקונטרס
המלא במוקדי המכירה

הבינאי

שיעורי הרב שמעון שפיצר שליט"א
מדור אמונה ובטחון
שיעור ר"ח

נמסר ביום שלישי פרשת נצבים-וילך י"ט אלול תשפ"ג

גליון זה מודפס ב-1500
עותקים ומחולק חינם מדי שבוע
קחו חלק והשתתפו
בהוצאות ההדפסה בעין יפה
לתרומות: 052-761-2069
או: 050-414-4718

לקראת ראש השנה - מתרגלים להיים של ניסים נסתרים

ואיתא בזוה"ק (בלק) שזהו הפירוש "לעושה נפלאות גדולות לבדו". הקב"ה עושה נפלאות גדולות, אבל משאירן לבדו, היינו ידועות רק לו ומוסתרות מעיני בני אדם. וסיבת הדבר, כי בדרך כלל אין האדם ראוי לניסים גלויים, ולכן עושה לו הקב"ה ניסים נסתרים.

מפרש הגר"ש קלוגר שזהו שאמרו חז"ל (שבת לב, א): "לעולם אל יעמוד אדם במקום סכנה לומר שעושין לו נס, שמה אין עושין לו נס, ואם עושין לו נס, מנכין לו מזכותיו". כי אם יצטרך שיעשו לו נס נגלה ואינו ראוי לכך, הוא ישלם על זה מחיר. וכפי שביארנו בשיעורים הקודמים, שהוא יקבל זאת משכרו המוכן לו לעולם הבא, כי ראיית הניסים הגלויים היא דרגה השמורה לעולם הבא, וכשהאדם גורם במעשיו שיצטרכו להתנהג עמו כאן באופן זה, הוא מפסיד בזה משכרו המוכן לו לעולם הבא.

אכן דיברנו בשיעורים הקודמים שיש שהאדם כבר זיכך את עצמו, ונעשה ראוי לניסים גלויים, וכשייעשו לו ניסים גלויים, לא יתנכה לו מזכותיו. אך הגר"ש קלוגר מלמדנו עוד דרך בזה. הוא אומר שבאמת המהלך של נס נסתר טוב יותר מנס נגלה, ובמדה מסוימת הוא יותר גבוה במדרגה מנס נגלה. דוגמא לנס נסתר היא מה שאמרו חז"ל על הפסוק (בחקותי כו, ה) "ואכלתם לחמכם לשובע" - "אוכל קמעא ומתברך במעיו". מבחון לא רואים שום שינוי. הוא לא מרוויח יותר כסף ולא נעשה שום דבר שמעורר תמיהה, אבל הוא לא צריך לאכול הרבה, כי המזון מתברך במעיו ונעשה שבע מאכילה מועטת.

חוטא אינו נשכר

מבאר הגר"ש קלוגר ליישב הקושיא על הפסוק וכי תאמרו מה נאכל: כשהאדם נמצא במדרגה גבוהה ואינו שואל קושיות - הקב"ה צוה לשמור שמיטה? אני שומר שמיטה. איך יהיה לי מה לאכול? הקב"ה בוודאי יתן, מה השאלה? - הוא זוכה לנס נסתר, אוכל קמעא

וכי תאמרו מה נאכל

לקראת ראש השנה צריך היהודי להרגיל את עצמו במחשבות של אמונה ובטחון, כי זה מה שנקרא המלכת ה', שהאדם מוסר את עצמו לגמרי. לא רק את מעשיו ודיבורו, אלא גם את מחשבתו שתהיה כפי שהיהודי צריך לחשוב. ונדרשת לזה עבודה רבה, לסלול מהלך מחשבה נכון, בתקוה שכך יחיה האדם כל השנה.

הגאון רבי שלמה קלוגר זצ"ל ב'חכמת התורה' (פרשת בהר) גותן לנו מבט על הסוגיא וכפי שנראה בס"ד זה מתחבר עם הסוגיא שאנו עוסקים בה בשבועות האחרונים, סוגיית מנכין לו מזכותיו. בפסוק נאמר (בהר כה, כ-כא): "וכי תאמרו מה נאכל בשנה השביעית הן לא נזרע ולא נאסוף את תבואתנו, וצוית את ברכתי לכם בשנה השישית ועשת את התבואה לשלוש השנים". שואל הגר"ש קלוגר: "לכאורה אינו מובן איך יהיה חוטא נשכר?". כלומר, כיון ששאלו מה נאכל, הלא העידו בעצמם שנמצאים במדרגה נמוכה של אמונה, ואם כן מה צריכים להרוויח לעשות להם נס מיוחד? לשונו שם: "אם לא יהרהר אחר מדותיו - לא יזכה לברכה, ואם יהרהר אחר מדותיו - אז יזכה לברכה?! אתמהה!".

זהירות מנס נגלה

כתב מהרש"ק ליישב: אך שני מיני ניסים יש, נס נגלה ונס נסתר. לנס נסתר אין האדם זקוק לזכויות מרובות, כי הקב"ה עושה ניסים נסתרים בכל עת לכל אחד ואחד, ועל זה אנו מודים שלוש פעמים ביום "ועל נסיך שבכל יום ויום עמנו". פעמים הרבה מתבונן האדם בעבר ורואה שאירעו לו ניסים גדולים, אך בזמנו לא שם לבו, כי הם נעשו באופן של הסתרה. לעומת כן, לנס נגלה זקוק האדם לזכויות מרובות, כי כדי שהקב"ה יתנהג עמו באופן של שידוד מערכות, הוא צריך להיות ראוי לכך.

יעמדו על הברכה נדיבי הלב שתּרמו מהונם להדפסת הגליון

גליון זה נתרם לזכות
ראובן זעליג בן שפרינצה אסנה היה
הוא גיטל בת אסתר פרל
לזכותם ולהצלחתם

יזכו לכל הברכות האמורות התורה, לשפע ברכה והצלחה, ולרוב נחת מכל יוצ"ח
יזכו ללמוד וללמד לשמור ולעשות ולקיים את הנלמד בשיעורים מתוך מנוחת הנפש והרחבת הדעת
ולשנה טובה ומבורכת ולכתיבה והחימה טובה

ליצירת קשר בכל הקשור לגליון זה: teimaminahor@gmail.com

ורושם בגליונותיו את כל המשא ומתן, ומוסר על זה חבורה. רעש גדול הוא עושה, כשהוא מראה שבקושיא נעשה חושך גדול וימשך חושך, וכשמגיעים אל התירוץ, נעשה אור בכל הארץ.

ואז הוא פוגש איזה עילוי ורוצה לפלפל אתו בסוגיא זו ולהראות לו את גליונותיו כדי לקבל ממנו הסכמה, וכיון שהוא רק מתחיל לומר לו את הגמרא, עוד בטרם הספיק לשטוח בפניו את הקושיא, העילוי מיד שולף - "אה, לגבי גמרא פלונית, הלא שם הענין שונה..." הוא אמר לו את התירוץ במילה אחת והכל נגמר. אין לו יותר מה לדבר אתו. והנה הוא מרגיש רע מאוד - "כל-כך עבדתי ויגעתי. חשבתי שיש לי מאמר נפלא, והנה בא זה ואומר הכל כלאחר יד. האמת שהדבר היה מצוי הרבה בקרב גדולי ישראל במשך הדורות. הגדול האחד עשה רעש גדול עם איזה חידוש שיצא לו מתוך פלפול שלם בסוגיא מסוימת, ובאותו זמן היה גדול אחד שבשורה אחת שרשם בספרו, אמר את הכל. הקשה ויישב והוציא מה שצריך להוציא. והדבר באמת הביא חלישות דעת גדולה.

ומה באמת הנקודה? הנקודה פשוטה, שמי שנמצא במדרגה יותר נמוכה, היינו שמוחו פחות מחודד, לוקח לו יותר זמן עד שהוא מגלה את הקושיא ולאחר מכן את התירוץ. יתכן שבשמים יקבל יותר שכר, אבל המציאות היא שאצל העילוי הכל מיושב ממילא ואינו צריך לעשות רעש מכל דבר.

כששואלים את האדם: "איך יהיה לך כסף ואינך עובד בשמיטה?" איך יהיה לך כסף ואינך עובד בשבת ויו"ט?" והוא משיב: "הקב"ה נתן לי עד כה וימשיך לתת לי גם הלאה. הדבר פשוט אצלי", אזי אין צורך לעשות רעש גדול. קושיא מעיקרא ליתא ואין צורך לעשות תירוץ שלם. הכל זורם על מי מנוחות. אבל אם האדם נעמד על הספסל ומכריז: "רבתי! יש כאן קושיא גדולה על היהדות, ובאמת צריך להתפלל לה' שיאיר את עינינו, כי איני רואה איך נתפרנס עכשיו", הרי הוא זקוק לתירוץ מיוחד וממילא השפע מגיע אליו במדרגה נמוכה יותר.

האדם אוהב להיושע בחשבון

וכעת נבאר את מהות הדבר. הקב"ה שולח שפע ממקורו שהוא מקור הברכה, והשפע מצמצם מדרגא לדרגא, עד שמגיע אל האדם. ובכן, אם האדם נמצא במדרגה קטנה והכל צריך להתאים לו לפי החשבון, ולמשל, אם הוא זקוק לתבואה לשלוש שנים, הוא קם ואומר: "איני מבין מה שאתה אומר שיהיה לי מזון לאכול. אתה יודע מה זה שלוש שנים!?" הוא מצמצם את מוחו ואינו מצליח להבין שהוא מסודר. "זה טוב... בעזרת ה'... אין לך מה לדאוג". הוא מתרגז למשמע הדברים. "מה פירוש? אני יכול להראות לך שחור על גבי לבן. יש לי עדיין את הרשימות של כל הפסחים כמה ק"ג מצות קניתי, וכמה עלה לי כל החג, והשנה קשה לי שבעתיים כי חיתנתי

ומתברך במעיו. הוא אינו זקוק ל"וצויתי את ברכתי לשלוש השנים". שואלים אותו אח"כ: "איך חיית?" והוא משיב: "איני יודע, אבל הכל היה בסדר". אבל אם האדם אינו נמצא במדרגה זו, אלא שואל קושיא. כיון שהוא שואל קושיא, צריך לתרוץ לו תירוץ, ותירוץ פירושו לעשות עסק גדול - וצויתי את ברכתי לשלוש השנים. הנה עכשיו זכה האדם לנס גדול הניכר לעין כל, ואם כן, הוא משלם על זה מחיר. זה לא כל-כך טוב בשבילו.

ונמצא הקושיא מיושבת, כי מעתה אין חוטא נשכר, כי אדרבה, **אם לא היה שואל מה נאכל, היה זוכה לנס נסתר, ולא היה מתנכה לו מזכויותיו, ועכשיו ששאל, הוא זקוק לנס נגלה שמנכה לו מזכויותיו** ואינו מטיב עמו.

והרי זה כעין התשובה שהביא בנועם אלימלך בשם אחיו הרבי ר' זושא זיע"א, שהקב"ה שולח שפע בכל עת, וכיון שהאדם נופל ממדרגת בטחונו ושואל: "איך יהיה לי מה לאכול?", הוא פוגם בעולמות העליונים, ואז נפסק השפע חלילה, וצריך הקב"ה לצוות מחדש השפע שילך. וזהו וכי תאמרו מה נאכל, **השתורה מלמדת לאדם דרכי השם שיהיה שלם בבטחונו על אלוהיו ולא ישאל כלל מה יאכל, כי כאשר חלילה יפול מן הבטחון לחשוב מה יאכל, הוא עושה פגם חלילה בשפע ומטריח כלפי שמיא לצוות מחדש.** אכן הגר"ש קלוגר הוסיף נקודה זו שהשפע שבא על-ידי ציווי מיוחד לאחר שהאדם שאל מה נאכל, הוא שפע שאינו מטיב עם האדם כי מנכין לו מזכויותיו בעבורו, ולכן טוב לו לאדם שלא ישאל ויקבל את השפע המוכן לו מתחילת הבריאה.

קושיא מעיקרא ליתא

וכעת נרחיב בס"ד לפי השגתנו. היסוד שראינו הוא שכאשר האדם זוכה לנס שאינו מרעיש, בסגנון של אוכל מעט ומתברך במעיו, עדיף הוא לו, ולא ינכו לו מזכויותיו בעבורו. והדרך לזכות לזה היא כאשר האדם חי במחשבה נכונה ואינו שואל שאלות, כי אז הוא מקבל את השפע היורד מאז תחילת הבריאה, והכל זורם אצלו על מי מנוחות, בלי סיפורים גדולים של צרות וישועות.

וכדי להסביר מדוע נס כזה הוא במדרגה יותר גדולה, נפתח במשל: האדם לומד סוגיא בגמרא ומתייגע ומתעמק ורואה שאינו מבין, עד שאומר: "נדמה לי שיש כאן סתירה גדולה מסוגיא זו לסוגיא לפלונית". הוא משתעשע עם קושייתו ומסבירה לחבירו: "הן למדנו כאן כך וכך, ויוצא מזה כך וכך, ואילו שם כתוב..." ואז הוא קם ממקומו והולך ל'משיב' ולמגיד שיעור, ושניהם מסכימים עמו שמדובר בקושיא עצומה שלא נשאלה כמותה זה זמן רב. הוא ממשיך להתייגע ולבדוק בספרים, והנה הוא מוצא לה תשובה וראיה והרחבה. יומיים שלימים הוא מונח בכל העסק הזה, כשבמהלכן הוא

בשש השנים שהוא חורש וזורע, אי אפשר לדעת עליו אם הוא באמת חי באופן כזה, כי הגם שהוא אומר: "ה' יעזור", אין בזה כדי להעיד עליו שהוא סומך באמת על ה' שיפרנסו בלי חשבון, ואע"פ שאינו חי לגמרי באופן של כוחי ועוצם ידי, עדיין אפשר שהוא מחשב מהלכים במוחו ואינו סומך על ה' באמת ובתמים. אך כשמגיעה שנת השביעית והקב"ה אומר לו לשבות שנה שלימה, בעוד זהו מקור פרנסתו היחיד ויש לו משפחה ברוכה ובקושי הוא גומר את החודש, **אם הוא יכול לקיים דבר ה' בלי לשאול מה נאכל בשנה השביעית, הרי זה מעיד עליו שהרגיל את עצמו שלא בעת נסיון. בשש השנים הרגיל את עצמו לחשוב נכונה ובאופן מסודר, ולא נתן לקושיא להתנפח ולהתהפך לקושיא עצומה. כל פעם שהקושיא התנוצצה במוחו, מיד ענה לה: "הקב"ה בוודאי יעזור, ואינני צריך לדעת איך וכיצד". וכיון שכן, הוא זוכה שגם בשנת השמיטה יקבל את שפעו באופן זה.**

אמנם **עבודה גדולה היא, אבל הקב"ה חפץ בה.** הוא אומר לאדם: זוהי תכליתך בעולם, ולכן אני נותן לך את מצות השמיטה, **כדי שתרגיל את מחשבתך לחשוב כך עוד לפני שתבוא שנת השמיטה.**

אלא בדבר הסמוי מן העין

הנה **חז"ל** אמרו (תענית ח, ב): "אין הברכה שרויה אלא בדבר הסמוי מן העין", והבאנו כבר כמה פעמים מדברי ה'מאור עינים' (פרשת ואתחנן), שאם האדם רוצה להכניס את השפע במספרים וליתן לו צורה גשמית הניכרת לעיני בשר ולראות שהוא תואם עם חשבונותיו, הוא לא נותן לו להיות בבחינת נס נסתר, וממילא השפע חייב להצטמצם ולבוא עד למטה ממש, ואז אין הברכה יכולה לשרות בו, **כי אי אפשר לעשות בו נס כזה של אוכל קמעא ומתברך במעיו, מאחר שאינו בדרגא זו.**

אמנם הקב"ה עוזר תמיד, וכמו שהוא מביטח "וצויתני את ברכתי לשלוש השנים", אבל הוא מפסיד את הברכה המקורית שפירושה שאין האדם קולט כלל איך הוא מתפרנס. הכל נראה אותו דבר, ומשום מה, הכל מסתדר. הוא אינו צריך לעבור את הצער של מנכין לו מזכויותיו, לשלם ולקבל בחזרה. לכתחילה הכל הולך למישרין.

נס נגלה למה לי?

כבר הבאתי בעבר שיהודי אחד סיפר לי שחיתן את בתו והיה חסר לו חמישים אלף דולר להוצאות הנישואין. בצר לו, עלה על קברו של הרה"ק מריבניץ זיע"א ושפך את צקון שיחו בפני בוראו שישלים לו את הוצאות הנישואין. והנה בטרם הספיק לנגב את דמעותיו, הרגיש דפיקה על כתפו. הוא סובב את ראשו לאחור וראה אחד עומד מעליו ושואל לשלומו. הוא סיפר לו על סכום הכסף

את בני. איך תאמר לי שיהיה בסדר? זה הרי לא מתאים עם החשבון הפשוט!"

אומר לו הקב"ה: "אתה יודע מה? בא התיישב. אמור לי! כמה תפוחים גדלו באילנך בשנה שעברה? עשרה ק"ג? בסדר! אתה לא תבין אחרת, על כן אמור לך - בשנה הזאת יגדלו באילנך שלושים ק"ג תפוחים, שיהיה לך לשלוש השנים". לו היה אומר לו "יהיה בסדר", לא היה מבין. "מה יהיה בסדר? אני צריך שלושים ק"ג תפוחים!". ולמען האמת, הוא לא צריך שלושים. הוא יכול להישאר עם עשרה ועדיין יהיה לו כל מה שהוא צריך. איך? מה זה משנה? אולי אכילתו תתברך במעיו, אולי הוא יזמן לשבת שבע ברכות. **איני יודע. אבל מי אומר שזה מוכרח להיות תפוחים?! מי אומר שזה מוכרח להיות עם מספרים?! מי אומר שזה מוכרח להיות בכמות?!**

שפע שאין בו שאלה ותשובה

'זה' נקרא נס נסתר, שהשפע בא באופן המקורי, כפי שהוא בא מאז בריאת העולם. הנה יתכן שבנך הבחור בהגיעו לגיל ההתבגרות ישאלך קושיות ביהדות ותצטרך לחפש בשבילו מומחה ולשלם לו הון תועפות, ולספר לכולם שהיה לך נס שמצאת את המומחה המתאים - "היו לו לבני קושיות וכבר הפסיק ללמוד ולקיים מצוות והסתבר לגמרי והקב"ה עזר לי למצוא את האדם הנכון שיצילו. הוא אמנם גר מעבר לים ועולה לי כרטיסי טיסה והוצאות אירוח וכו' אבל הוא ממש קלע אל המטרה והציל את נפשו", וכשישאלו אותך מי גילה לך שמומחה זה יוכל לעזור לו? תענה: "פלוגי הנותן קמיעות ורואה בחכמת היד והפרצוף ובחכמת המזלות". זו אפשרות אחת. אך **תתכן עוד אפשרות, שלא תהיינה לו לבנך שום שאלות.** ואולי תהיינה לו שאלות, והקב"ה יזמין לו איזה ספר או איזה דרשן שיאמר לו בדיוק מה שהוא צריך לשמוע והכל יתיישב לו על נכון.

כך הוא לענין חכמה, וכך הוא לענין פרנסה ולענין רפואה, ולענין כל דבר. **השפע אינו מוכרח לבוא כל-כך מצומצם שיתגלה לעינים בדרך שאלה ותשובה, הוא יכול לבוא יותר מופשט באופן שאין רואים לא שאלה ולא תשובה, והכל מיושב.** זהו אחד מהאופנים לבאר משמעותו של נס נסתר. הן אנו מודים על הניסים הנסתרים כמו שאנו מודים על הניסים הנגלים, כמו שכתב הרמב"ן בפרשת בא שמהניסים הנגלים אנו יודעים שיש ניסים נסתרים. והרי אנו רואים ויודעים ומדברים על כך בברכת אשר יצר כמה ניסים נסתרים הקב"ה עושה עמנו בלי לעורר ענין. זה מה שנקרא **השפע מגיע ממקום יותר גבוה, ממקום שאין נדרש שיתאים עם המספרים.**

האדם ניכר בשנה השביעית

אומרת לנו התורה (כפי שביאר הגר"ש קלוגר, וכפי שמצאנו אור זה בנועם אלימלך): **מתי האדם זוכה לשפע כזה? - כשהוא חי באופן זה.** והנה

"כשאתה מבקש ממני ישועה גלויה, למה אתה קורא ישועה גלויה?".
אומר האדם: "אני רוצה שהיא תהיה לא סתם גלויה, אלא שאוכל לראות אותה כולה תיכף ומיד ולא אצטרך לדאוג יותר". אומר לו הקב"ה: "אין זה טוב בשבילך. הרבה יותר טוב בשבילך שאינך רואה שמשנתנה משהו, אך כשאתה מסתכל לאחור זמן לאחור, אתה רואה שהדברים הסתדרו אחד אחרי השני. אם תסתכל היטב, תבחין בזה".

אכן האופן הזה הרבה יותר טוב. זה עוזר לאדם לחפש את השי"ת. זה עוזר לו לחיות הרבה יותר נכון ואמיתי. זה עוזר לו להבין שאין מדובר במשחק של תן וקח - "אתן כך וכך צדקה כדי שדבר פלוני יקרה". מי אומר שדבר פלוני צריך לקרות?! הקב"ה צריך לתת לך שפע ויתן לך. אינך צריך לשים לב בכל רגע כיצד זה קורה. ואדרבה, כך האדם מרוויח הרבה יותר ישוב הדעת, הרבה יותר תורה, הרבה יותר קרבת אלוקים. נדמה לו שתהיה לו קרבת אלוקים אם יראה נס נגלה דווקא, אבל זה אינו נכון. זאת גישה ילדותית שהכל צריך להיות גלוי. קרבת אלוקים מרגיש האדם כשהוא קשור, היינו כשהוא מבין ומרגיש שהוא זקוק לעזרתו יתברך בכל עת ובכל רגע, וכאמור, מתוך התבוננות ועבודה האדם יכול לראות איך הקב"ה מנהל לו את חייו על הצד היותר טוב, ועדיין זה נשאר בגדר לעושה נפלאות גדולות לבדו.

הנס הנסתר יונק מהמחשבה הפשוטה

כעת נחזור אל יסוד הדברים ונראה איך זה מתחבר לראש השנה. בנועם אלימלך פרשת בהר כתב לענין סדר הבריאה: "השי"ת כשברא את העולם, השפיע מטובו צינורות מושכין שפע לצרכי בני אדם, ודרך השפע שלא להפסיק כלל", והיינו כמו שאמר בפרשת בשלח על "ויצא העם ולקטו", שכאשר האדם נופל ממדרגתו, הוא יוצא מתחת צינור השפע, וממילא הוא צריך ללכת ללקוט את מזונו. אבל אם אינו יוצא מתחת הצינור, אזי מתקיים בו "הנני ממטיר לכם לחם מן השמים". הכל מגיע אליו לפתחו.

אכן מהלך זה עובד כל עוד האדם משתף פעולה אתו, היינו שהוא קשור. הוא חושב על זה בכל עת ודוחה את המחשבות המעוררות בו קושיות של 'מה נאכל'. כיש לו קושיא, מיד הוא מיישבה. "יש לי שפע מוכן. הקב"ה נותן לי את כל צרכי. אין לי מה לדאוג". כשהוא מתפלל, הוא מתפלל מתוך רוגע וביטול לה', ועיקר תפילתו שיזכה לחזור בתשובה.

הנס הנסתר הנעשה לאדם, יונק מהמחשבה הפשוטה שיש לו. הוא חושב בשיא הפשטות: "הקב"ה ברא אותי ומחייה אותי, וימשיך לעזור לי גם הלאה. איני יודע איך, איני יכול למששו. אבל זה לא משנה לי. ברור לי שהקב"ה יעזור לי". הנס הנסתר יונק מהפשטות הזאת. לעומת כן, הנס הנגלה יונק מזה שיש לו לאדם צרה גדולה ושואל: "מה יהיה?" או: "מה נאכל?". גם שם יש ישועות, אך מאוד חבל.

הדרוש לו ועל אתר הוציא הלה המחאה מארנקו ורשם לו 50.000 דולר.

כשהיהודי סיים את סיפורו, עצר מעט והמשיך: עכשיו רצוני לתקן מעט את הסיפור. החלק הראשון באמת התרחש. עליתי להתפלל על קברו של הרה"ק מריבניץ זיע"א. אבל החלק השני לא היה ולא נברא. אף אחד לא רשם לי המחאה של חמישים אלף דולר. אך דבר אחד אגלה לך: כבר עברו שנתיים ימים מאז חיתנתי את בתי ואין לי שום חוב. וכי חילוק יש בין זה לזה?!

מה הפשט? הפשט הוא כזה. כשהאדם נמצא בדרגא הנמוכה, הוא רוצה בדווקא את הנס הנגלה. "נס נגלה הוא סיפור. אותו אוכל לכתוב ולפרסם ולהודיע שפגשתי את הקב"ה". הוא רוצה לפגוש את הקב"ה באופן זה דווקא. הוי אומר: הוא רוצה שהקב"ה יגלה לו את כוחו לפי דרגתו הנמוכה. במקום לעלות אל ה', הוא רוצה למשוך אותו אליו. והקב"ה אומר לו: "זה אפשרי. אין שום מעצור שמישהו יתן לך דפיקה על כתפך וירשום לך המחאה של חמישים אלף דולר. אבל ככה תישאר תמיד שם".

כשהאדם רוצה בדווקא נס נגלה, הרי הוא אומר: "אני רוצה להישאר למטה ושכל השפע יגיע אלי שם". הוא כאילו אומר: "רבונו של עולם!! שמעתי את כל ההסברים. למעשה, אני רוצה כסף. שאוכל לראות מספרים גבוהים בחשבון הבנק שלי". והדבר הזה אינו מטיב עם האדם ונכלל בסוגיית מנכין לו מזכויותיו. הקב"ה רוצה ליתן לאדם, ופעמים הרבה זה באמת מגיע לו מצד תפילותיו. אבל האדם מקלקל זאת על-ידי שמבקש למשש אותו בידיו הוא אומר: "לא אהיה מאושר עד שלא אראה במו עיני את השפע שמגיע".

זכייה בלוטו למה לי?

נרחיב עוד: עד כה דיברנו בענין נס נסתר ונס נגלה, וביארנו שנס נגלה הוא נס דוגמת קריעת ים סוף, ועל נס כמו זה נאמר "מנכין לו מזכויותיו". אך לדברי הגר"ש קלוגר החסרון של נס נגלה, קיים לא רק בנס של שידוד מערכות הטבע. הבה אשאלכם: אם האדם זוכה בלוטו, האם זה נס? - זה לא נס. מישהו הרי תמיד צריך לזכות. אך הוא רואה שתפילותיו התקבלו. וכעין זה יש הרבה שהאדם רואה באיזושהי צורה שתפילותיו התקבלו. אכן האדם חפץ בדרך כלל שהקב"ה יתגלה לו לפי דרגתו. מתוך דרגתו שלו הוא מתחנן לריבונות של עולם שיוכל לראות ישועה ברורה ומסודרת שאפשר למששה בידיים.

הנה אף בזה יתכן שיתקיים באדם מעין מנכין לו מזכויותיו. אולי לא באופן הכתוב בגמרא שמורידין לו מחלקו בעולם הבא, אך כוונתנו לומר שאין זה מטיב עמו. הקב"ה שואל את האדם:

החלק השני של סיפורי הצדיקים

אף כשהצדיק פועל ישועה לאדם כפי שהיה בכל הדורות. פעמים הרבה יתכן שהצדיק הוא במדרגה גדולה, אך לא החסיד. אצל החסיד זה הגיע ממשא ומתן הלך ושוב, ובסוף נפעלה לו ישועה. לכן לא רצו הצדיקים לפעול ישועות גלויות. הם העדיפו להסתיר. זה לא טוב בשבילך. יהיה לך מה שאתה צריך, אך לא מה שאתה מבקש ולא כפי שאתה מבקש, כי אם זה מגיע באופן של נס נגלה ואינך ראוי לכך, מנכין לך מזכויותיך. והרי פעמים הרבה באמת אין האדם ראוי. אמנם אי אפשר לדמות מילתא למילתא, אבל אפשר לראות על האדם אם הוא ראוי או לא, וכאותם סיפורים שמספרים על מי שנכנס אל הצדיק, נעל את הדלת ואמר: "איני יוצא מכאן עד שהרבי מביטיח לי ישועה". אכן בדרך כלל מספרים זאת על האיש הכפרי. ואין בכוונתנו ח"ו להפריך את הסיפורים או לזלזל באמונת הצדיקים של האנשים הכפריים. אבל צריך להדגיש גם את החצי השני, שהצדיקים לא רצו לשדד מערכות. מספרים רק שהישועה באה, ואין מספרים שניכו לו מזכויותיו.

ידוע מה שאמר הרה"ק מלעכוויטש זיע"א: "אתם חושבים שאני פועל ישועות לבני אדם? כשיהודי בא אלי בבקשת ישועה, אני אומר לו להישאר אצלי בשבת, ואז אני עובד אתו ומחזיר בו אמונה ועוד אמונה, עד שהוא ממשיך בעצמו את הישועה". אומר היה עם היהודי 'אני מאמין' באידיש ובודק: "אתה מאמין כבר? - לא! עדיין אינך מאמין. עוד הפעם". הוא עבד אתו לעקור את קושיית מה נאכל שקנתה שבייתה במוחו, כדי שיוכל לחזור ולינוק מהצינורות שהקב"ה נתן לעולם בעת בריאתו.

על חיינו המסורים בידך

בראש השנה, זה שהקב"ה מביא את העולם למשפט, נובע מהאהבה כה גדולה. הקב"ה מלמד את האדם להתרגל שכל מה שקורה בחייו, עוד לפני שקרה משהו, תלוי בו. על חיינו המסורים בידך. האדם יודע שמצבו אינו בטוח - יתכן שאחיה, יתכן שלא; יתכן שאהיה בקו הבריאות, יתכן שלא. הכל תלוי בידי הקב"ה, ובכל רגע הכל יכול להשתנות. וידיעה זו אינה אמורה להביאו לידי לחץ או עצבות. האומנות היא לאסוף את כל המחשבות וההרגשים שבמקום שביאווהו לידי לחץ, יביאווהו לידי רוגע וישוב הדעת, מתוך ידיעה והרגשה שהוא נמצא בזרועותיו של הקב"ה אשר הוא טוב ומטיב - השלך על ה' היבך והוא יכלכלך.

עבודת חיים היא שבה האדם מתרגל למהלכי מחשבה שמביאים לו ניסים נסתרים בלי הפסק. הקב"ה אינו רוצה שצינורות השפע המקוריים של האדם ישתברו ויצטרפו לבנות לו צינורות חדשים. חבל! כשהצינורות המקוריים נשברים, יש לכך צער השכינה, ואף

האדם עצמו מצטער, ואח"כ כשבאה ישועתו, הוא צריך גם אז לשלם לזה מחיר. ולדאבון לב רואים את המחיר שהוא משלם בעולם הזה. הוא פעל הרבה לקבל את הישועה, והנה היא באה כרוכה בקשיים וחסרונות.

סגנון מקרב כנגד סגנון מרחיק

הקב"ה רוצה שהאדם יוותר על הסגנון הזה שבו האדם אומר: "בעצם נוח לי ככה. רבוננו של עולם! אני מבקש ממך, אל תטלטל את חיי. אלמד, אתפלל, אתן צדקה. באמת אשתדל לעשות מה שצריך, אבל אל תטלטל לי את החיים, אל תהפוך את חיי לכאלה שבעליהם אומרים בבוקר מי יתן ערב ובערב מי יתן בוקר. אינני חפץ בחיים כאלה. אני רוצה להרגיש שהכל זורם. אני מוכן לומר בראש השנה את כל ספר התהלים שלוש פעמים, העיקר שלא אצטרך להרגיש שחיי מסורים בידך. אני מרגיש מאוד לא בנוח. אני ירא שמא אמות..."

כשהאדם חי בסגנון זה, הוא הולך ומתרחק מהקב"ה. הקב"ה אומר לו: מדוע אתה ירא לחשוב מיום המיתה? מדוע אתה ירא להתבונן במילים של 'ונתנה תוקף' - מי יחיה ומי ימות? מדוע אתה ירא מכל אלה? התיישב. אני רוצה לדבר אתך. מדוע אתה ירא? "מה פירוש למה?". הוא לא יכול להסביר את עצמו. והתשובה האמיתית היא שהאדם הזה עדיין לא פיתח את האומנות לחיות עם הידיעה הבאה: "בכל רגע עלול לקרות לי דבר בלתי צפוי, אבל הקב"ה הרי מנהל את חיי ואין רחמן יותר ממנו, ואני עבדו ואני ממליכו עלי".

הנה, זהו מלכיות. המלכת ה'. המלכה פירושה שהאדם אומר: "אני כאן כדי לעבדו. לא כדי שהוא יעבוד אותי ויתן לי שנה טובה. לא, לא. לא בשביל זה נבראתי. נבראתי כדי שמלכותו של הקב"ה תעלה יפה, שיתקיים והיה ה' למלך על כל הארץ. והריני מסור לגמרי בידי יתברך, ואדרבה, אני חי מאוד רגוע. אני יודע היכן אני, אני יודע מה אני צריך לעשות, ואני יודע שהקב"ה הוא אב הרחמן ואין רחמן יותר ממנו ואין מטיב יותר ממנו. יש לי שלוות הנפש שאין כמותה".

הרגשה שחיים על זמן שאול

הקב"ה רוצה שהאדם יגיע למדרגה זו (אבל האדם צריך להשקיע בזה הרבה עבודה ולהתפלל לסייעתא דשמיא שזה יבוא ממקום אמיתי), ובפרט בראש השנה שהוא ראש לכל השנה ובו האדם נידון, כי כך הוא חי בהכנעה ובריאה נכונה וכמעט שאין לו נסיון לחטוא, שהרי הוא מרגיש כמי שלקחו ממנו בדיקות והודיעו לו שהתשובה תתקבל בעוד שבוע מהיום, והסיכויים הם חמישים כנגד חמישים. הדבר בוודאי אינו פורח לו ממוחו, ובמשך כל אותו שבוע הוא חי בענוה

ויראה, ואם בר דעת הוא, הוא גם חי בשמחה ובשלוות הנפש מתוך ידיעה שהוא תלוי לגמרו בזרועותיו של הקב"ה.

במדרגה זו הקב"ה חפץ, ואז הוא יכול לעשות לו לאדם ניסים נסתרים בלי להרעיד אותו. וכבר הזכרנו בשיעור הקודם את תשובת הגה"צ רבי אשר פריינד זצ"ל: דבר עם הקב"ה פן יצטרך לדבר אתך, והרי דרכים הרבה יש לדבר עם האדם, בתי חולים ובתי כלא ועוד. פירושו של דבר שהקב"ה אומר: "בא תחיה עם הדרך של לכתחילה, היינו בלי לשאול מה נאכל, מפני שאתה מתרגל לחיות עם ההרגשה שיש לך קו פתוח עמי ותמיד אתה מדבר ואני שומע".

האדם אינו רוצה להיות עבד כנוע. הוא אומר: "אם כבנים אם כעבדים... ואם כעבדים עינינו לך תלויות", אבל באמת אינו רוצה. הוא אינו רוצה שגם אחרי שסיים את תפילתו, עדיין יצטרך לדבר עם הקב"ה בכל עת. הוא מעדיף שבסיום תפילתו, לאחר אמירת פרשת המן והתשובה והיראה וכל מה שיש, יוכל לתת נשיקה חזקה לסידור, להחזירו לארון, ולצאת לרכבו או למשרדו ושם לעשות מה שמחכה לו בלי שום לחץ. הוא אינו סובל את הצורך לזכור גם שם שהוא זקוק לעזרת ה' על כל צעד ושעל. זה מלחץ אותו יותר מדי. אך מה קורה בגלל זה? - שהוא נזקק למהלך השני. והנה פתאום קורה לו משהו והוא מתחיל לבכות אל ה' ומתפלל תפילת נעילה באמצע חודש טבת.

מדת ההשתוות של הצדיק

מסופר שפעם נשאל אחד מהצדיקים מה החילוק בין הצדיק לאדם הפשוט, והשיב: "אחד מהחילוקים הוא שאצל הצדיק אין חילוק בין תפילת נעילה לתפילת ערבית פשוטה באמצע החורף". ההבנה בזה נפלאה. הצדיק חי עם ענוה ויראה כי הוא מקיים שויתי ה' לנגדי תמיד, ומדבר עם הקב"ה בפשטות. הוא אינו צריך לבוא ממרחקים ולהתנדנד בחזקה כדי לפגוש לראשונה את הש"ת. לא! הוא חי אתו. ראינו זאת אצל הרבה צדיקים. ובזה הקב"ה חפץ, וכשהאדם חי באופן זה, הוא יכול וצריך לשים לב לניסים הנסתרים שהקב"ה עושה עמו. אמנם הקב"ה בוודאי יעביר אותו במצבים שונים, אבל אם יתבונן בהעבר, יראה שכל מיני דברים הסתדרו כאילו באופן טבעי, ואז יבין שאין הקב"ה צריך להזכיר לו להיות בהכנעה, כי הוא כבר ממילא בהכנעה.

גם את הטוב ה' עושה

וכאמור, בפרט בראש השנה רוצה הקב"ה שהאדם יזכור שכל מה שיש לו, כולל ברוחניות, הוא מהקב"ה, ולכן נתן לנו את סדר המלכיות. ונמצא שהאדם צריך סך הכל להזהר שלא לקלקל זאת. בדרך כלל, אם האדם התעלה במשך השנה ועשה דברים טובים, הוא מרגיש שיש לו עם מה להגיע.

אכן הצדיקים כבר אמרו בענין זה שאת הטוב הקב"ה עושה. וכדי שלא להתבלבל בענין סוגיית הבחירה, נאמר בדרך פשוט. על האדם להתרגל לחשוב כיהודי שכל הנסיבות שנתנו לו את האפשרות לבחור בטוב, הקב"ה הוא זה שנתנם לו. ולדבר הזה אין צריך להתבונן הרבה. רואים אותו בחוש. אם האדם נתחנך בדרך משל בבית חם ואוהב בדרך ישראל סבא וזה עזר לו לבחור בטוב, אף אם נניח שהבחירה היתה שלו, מיהו זה ששתל אותו בבית כזה? שואלים את האדם: "למה 'אתה' זכית להתגדל בבית כזה ופלונני לא? מה אתה עשית בשביל זה?". אין לו תשובה. פשוט שהדבר לא היה תלוי בו אלא יצא מאת ה'.

וכן הוא בענין הכשרון וכן הוא בענין תכונת הנפש. יש לו לאדם תכונת נפש יותר שלוה, וזה עזר לו מאוד. בת"ת הוא הצליח, בישיבה הוא הצליח. הוא היה ילד טוב ועדין שנכנע לרבותיו ואינו מתמרד, והמלמדים אהבוהו. מה הוא עשה בשביל שתהיה לו תכונת נפש כזו? - הוא לא עשה כלום. ואם כן כל הצלחתו הרוחנית הבנויה על כל הנסיבות האלה, מאת ה' היא. כשהיה לו נסיון, הקב"ה הוא זה שהביאו לו והוא זה שהמציא לו את הפתרון. והוא זה שזימן לו מישהו שיאמר לו את הדבר הנכון שיעזור לו וסייב שתהיה לו קהילה קדושה ורב לשאול אותו, הכל כדי שיצליח לבחור בטוב.

אכן כשאין האדם זוכר זאת, אלא אומר בהגיעו לראש השנה: "ברוך ה', בראש השנה הקודם קיבלתי על עצמי שמונה קבלות ואני יכול לומר שאני מחזיק בהן מעמד עד עכשיו. כולם מדברים על הקבלות שכחן יפה עד חשון בלבד, והנה אני כבר עומד באלול ועדיין מקיים אותן". הוא מאוד מרוצה, אבל, הקב"ה יצטרך להזכיר לו. זהו הענין. אם אין האדם זוכר לבד את המחשבות הפשוטות של הבטחון, הקב"ה יצטרך לעורר בו מצב שלם בבחינת 'וכי תאמרו מה נאכל' כדי לנער, ואז יתחיל לומר: "הקב"ה רוצה להזכיר לי שעלי להיכנע". מה שאין כן אם האדם דוחה את המחשבות האומרות לו שהוא עצמו הצליח, ומזכיר לעצמו שהקב"ה נתן לו את הצלחתו בכף של זהב, הוא שוב ממשיך בזה על עצמו הנהגה של ניסים נסתרים. הקב"ה עוזר לו ודברים מסתדרים ומתיישבים במקומם, כך שיש לו את מלוא ישוב הדעת להמשיך להתעלות.

שלוש דרגות בבעלי ניסים

לסיכום, יש שלוש דרגות בענין השפע שהאדם מקבל. יש נס נסתר בדרגה נמוכה, מעליו יש נס נגלה, ומעליו יש נס נסתר בדרגה הגבוהה. ונסביר: יש מי שחייבו כבויים. אין לו לא תפילה ולא בטחון. מצבו די גרוע. אדם כזה כשמסתכל לאחוריו על השנה שחלפה, הוא אומר: "ברוך ה', לא היה לי השנה סיבוך כלכלי. הענינים זרמו על מי מנוחות". דרגה זו היא כעין דרגת הנחש. רחוק היה מה' וקיבל את

נראו כתלמידי חכמים, ואף גם כיראי שמים, ולאחר נישואיהם נהפכו לאנשים אחרים עד שאין רואים בהם לא התמדה ולא עבודת התפילה, אך נעשו כפשוטי העם? הוא שאל והוא השיב שלא למדו בבחירתם להיות באמת יראי ה'. והסביר לו שירא ה' הוא מי שכאשר הולך לקנות נעליים, מתפלל קודם יציאתו לה' שיעזור לו למצוא את החנות המתאימה ואת הנעליים המתאימות ושלא יהיו יקרות מדי ורק אחר כך הוא יוצא.

נקודת הסיפור היא ששום דבר לא קרה. הוא סך הכל הולך לקנות נעליים, הוא סך הכל הולך לרופא, הוא סך הכל הולך לקנות לכבוד שבת. אבל הוא מרגיל את עצמו לחשוב כיהודי. שום דבר אינו פשוט. אין שום חלק בחייו שהוא יכול להסיח בו את דעתו. זה אמנם קבלת עול גדולה, אבל זוהי העבודה של המלכת ה' בראש השנה. לקבל על עצמו את העול הזה. העול המחייב אותי לזכור שהקב"ה צריך לתת לי עכשיו סיוע, ולא מפני שאתמול נתן לי, הדבר כבר מובן מאליו. עכשיו זה מקרה חדש ואני צריך לדבר אתו מתוך הכנעה שיעזור לי. וכך יתפלל אליו ויבקש ממנו רשות בכל ענין וענין.

הנה לפעמים העובד מקבל רשות ממעבידו לעשות משהו, וכששואל אותו האם יוכל לעשותו מתי שיתחשק לו, הוא אומר לו: "לא! כל פעם שתרצה לעשותו, תבקש רשות". אף הקב"ה אומר: "בכל דבר שאתה עושה, תבקש רשות". זה נקרא עבד. וזהו הדבר הטוב ביותר לאדם, כי כשהוא מרגיל לעצמו לחיות עם העול הזה, הוא יונק מצינורות השפע שקיימות מאז בריאת העולם וזוכה שנעשים לו ניסים נסתרים.

בין נס נסתר לנס נסתר

ונחמד עוד: מהו החילוק בין מי שנעשה לו נס נסתר של הדרגה הגבוהה למי שנעשה לו נס נסתר של הדרגה הנמוכה? שניהם הרי באים לראש השנה ואומרים: "ברוך ה', לא אירע לנו דברים מפחידים במשך השנה, ולוואי שימשיך כך גם לשנה הבאה". אכן החילוק ביניהם הוא כחילוק שמים וארץ. כי מי שנעשה לו נס נסתר בדרגה הנמוכה, הגם שהקב"ה החייהו ועשה לו ניסים בכל עת ובכל שעה, הוא עצמו היה מרוחק ממנו ובמקום להתקרב אל העולם הבא שלו, הוא רק התרחק ממנו מיום ליום. לעומתו מי שהיה בדרגה הגבוהה, כי הוא זכה ונתקיים בו 'עולמן תראה בחיך'.

הוא אומר: מי שמתפלל באמת שימצא את הנעליים המתאימות, או שיוכל להתרכז בתפילתו, והקב"ה עוזר לו והוא מצליח, הלא הוא רואה את הקב"ה פנים בפנים הגם שלא נעשה לו איזה שידוד מערכות, והרי הוא חי בקרבת אלוקים עצומה - עולם הבא אמיתי. זוהי הרי הדרך האמיתית של לחיות בעולם הבא. לא כמי שצריך להזמין בשבילו מדי פעם 'הצלה'. ואף בעולם האמת חיים כך: צדיקים יושבין ועטרותיהן בראשיהן ונהנין מזיו השכינה.

עפרו. ולא נחשבה לו השנה לשנה טובה. מצד אחד הקב"ה האריך לו אף וניסה לשלוח לו סימנים, ומצד שני הוא לא התקרב אל תכליתו השנה. הרי הוא כמי שעשה הסכם עם הקב"ה בתחילת השנה - "אתה לא מטריד אותי ואני לא מטריד אותך". וכך חי לו בנפרד. אין אנו מדברים עכשיו על עבירות שעשה. אנו מדברים על כך שהאדם במצב כזה אינו מתקדם, וכיון שאינו מתקדם, הוא רחוק מאוד מהעולם הבא שלו ועוד יצטרך לעבוד קשה או לסבול יסורים.

שינויים קיצוניים במצב הרוח

הדרגה השניה היא של מי שהקב"ה דיבר אתו, אבל דיבר אתו באופן של נס נגלה. היתה לו פרשה והבין ושיפר את מעשיו וזכה לנס. אמנם אי אפשר להשוות את כל המצבים, כי כל אחד מתמודד עם מצבים שונים בחייו ואין אנו יודעים חשבונות שמים. אך אנו מדברים על מה שמתרחש במוח האדם, לא על התנהגותו של הקב"ה עמו. אדם זה במוחו יש לו עליות אדירות, וכנגדן ירידות נוראיות. וכפי שאנו יודעים בענין מצבי הרוח, שהאדם מן השורה רגוע פחות או יותר. פעמים שהוא קצת יותר שמח ופעמים שהוא קצת יותר כבוי, אך אין אצלו שינויים קיצוניים. לעומת כן, יש מי שמצבי הרוח שלו משתנים באופן קיצוני. כשהוא שמח - כל הרחוב יודע מזה, וכשהוא עצוב - אוי לו למי שעומד בד' אמותיו.

אף בענין האמונה, יש מי שמצבו משתנה באופן קיצוני. הוא אמנם במצב יותר טוב ממי שרדום לגמרי, אבל עדיין הוא צריך ישועה גדולה. בתחילה נדמה היה שיש לו אמונה, ולמעשה היה זה כוחי ועוצם ידי. וכשכוחו ועוצם ידו הכזיב אותו, שקע בעצבות. וכשהקב"ה טלטל אותו, הוא התחיל להשתולל. הוא התרוצץ ועורר מהומות, ואף הצליח להשיג ישועה, ותרם קידוש גדול. הנה זהו מי שחי חיים של נס נגלה. הוא אמנם מדבר עם השי"ת, אבל השי"ת אומר לו: "אני יכול לדבר אתך בישוב הדעת כמה רגעים?! הירגע קצת!".

דבר אלי ואשמעה

אכן הגר"ש קלוגר מדבר בענין הדרגה השלישית. הקב"ה אומר לאדם: "אני רוצה לדבר אתך. אני רוצה שתהיה בדרגה השניה. החי בדרגה השניה, חי חיי בחרות, חיים של עליות וירידות. אני רוצה שתתיישב. בא נחליט שאתה מדבר אתי. אתה זוכר אותי, אתה זוכר אותי גם באותם דברים שלא חלמת שתזכור אותי בהם". הלא תראו שאם אין האדם סובל מכאב שינים, אינו זוכר להודות עליהם להקב"ה. חוץ אם האדם עוצר להתבונן כפי שהגה"צ רבי אביגדור מילר זצ"ל היה עושה.

עכ"פ האדם צריך לדבר עם הקב"ה. וכאותו מעשה עם החזון איש' זצ"ל ששאל את מקורבו מדוע אנו רואים אנשים שבבחרותם

במקום גילה שם תהא רעדה

הפסגה שהאדם צריך להגיע אליה (בוודאי היא מדרגה גדולה, אבל תחילה צריך לדעת את המציאות) היא שהשמחה של מוצאי יו"כ עם היראה של לפני התקיעות יהיו שווים. מדת ההשתוות. הן תראה שבראש השנה הקב"ה רוצה שנבטח בו שיזכנו בדין ונשמח מחמת כן, כלשון הפסוק (נחמיה ח, י): "לכו אכלו משמנים ושתו ממתקים ושלחו מנות לאין נכון לו, כי קדוש היום לאדונינו ואל תעצבו כי חדות ה' היא מעוזכם". וכן איתא בהלכה שנוהגים להסתפר לכבוד החג להראות שאנו בטוחים שיזכנו בדין. ובכן, הבטחון בראש השנה אינו מתחיל לאחר התקיעות כשהולכים לאכול סעודת היום. אלא הכל צריך להיות בשווה. החלק של מי יחיה ומי ימות וחלק השמחה הנובעת מכך שאנו בוטחים בה' שיזכנו בדין, צריכים להשתלב יחדיו לידי מדת ההשתוות. כלומר, כפי שחיינו תלויים בהקב"ה בעת אמירת ונתנה תוקף, כך חיינו תלויים בו בשמחת בית השואבה ובשמחת תורה.

אנשים חושבים שהיות שיש עת לכל דבר, עת לבכות ועת לשחוק, עת ספוד ועת רקוד, צריך ללכת עד הקצה. כשיראים מן המיתה - נכנסים למיטה עצבים ומפחדים, וכשרוקדים - שום דבר לא מעניין. ואין זה נכון. הלא תראו שבחופה שוברים כוס זכוכית, וכדאיתא במסכת ברכות (ל, ב) במר בריה דרבינא שהשיא את בנו, וכשראה שהחכמים שמחים יותר מדי, הביא כוס יקרה ושרב בפניהם. וכן נהג רב אשי. ואמרו שם: וגילו ברעדה (תהלים ב, יא) כתיב - במקום גילה שם תהא רעדה. והפירוש הוא שכאשר יש גילה, צריך לצרף עמה גם גילה, וכשיש גילה, צריך לשתף עמה גם רעדה. ומה האמת? האמת היא שכאשר האדם חי עם נקודת הבטחון, שני הדברים קיימים אצלו תמיד. הוא חי עם יראה נפלאה. לא יראת העונש, אלא יראה הבאה מזכירתו שהוא עומד לפני המלך וזוכה לשמשו.

הכנה לקראת מתנה

עבודה גדולה היא עד מאוד, אבל לכל הפחות בראש השנה, ולו לשעה קטנה, חייבים לקיימה, כי זהו המלכת ה'. וכדי שבאמת נוכל

לקיימה בראש השנה, אנו צריכים כבר מעתה להתרגל במהלכי מחשבה כאלה. המלכת ה' היא בעיקר במחשבה. אמירה בעלמא בלי להבין ובלי לחשוב, אין לה נשמה. כדי שנוכל להרגיש הרגשים כאלה ולו לרגעים אחדים, חייבים להטמיע אותם במערכת המחשבות וההרגשים. מחשבות האדם הרי חוזרות ונשנות בכל עת, ואם הן מחשבות של שטות, מתרוצצות במוחו שטותים והבלים.

יתרגל האדם להבין שאינו יודע מה יהיה ברגע הבא והוא צריך לסמוך על הקב"ה, וכן יתפלל על כל דבר לסייעתא דשמיא מתוך הבנה שהוא צריך לכל דבר סייעתא דשמיא. כך יעשה שוב ושוב, כאן לגבי דבר טכני, כאן לגבי טרדה כלשהי, כאן לגבי ספק שאין פתרונו ידוע לו. הקב"ה עוזר לי שאצליח. וכן הלאה, ככל מחשבות הבטחון. כשהאדם עושה כן, הוא מכין את עצמו לראש השנה שלכל הפחות אז יוכל להרגיש כך. וזוהי המלכה אמיתית.

המתנה הגדולה ביותר שהאדם יכול לקבל בראש השנה היא להצליח לחשוב מחשבה זו בפשטותה, כי ממנה יונק הנס נסתר של הדרגה הגבוהה. הוא אינו שואל מה נאכל הגם שאינו יודע מה יאכל. אין לו לאדם פרנסה. מגיע ראש השנה והוא רוצה לבקש ישועה, והוא באמת מבקש, אבל הוא מבקש מתוך הבנה זו - "אני מבקש מהקב"ה רק דבר אחד - שפע. איני יודע איך, איני יודע מה, איני יודע מה אני צריך לעבור. אך אני יודע בבירור שאני נמצא בזרועותיו של הקב"ה, ואני מבקש ממנו: עזור לי. עזור לי לחיות נכון, עזור לי לחשוב נכון".

הקב"ה קבע את היום הזה ליום משפט, הכל כדי להביא את האדם לידי הבנה זו שהכל נמצא בידי יתברך. הגשמיות שלו, הרוחניות שלו, המשפחה שלו, הכל ממש בלי שום יוצא מן הכלל. כי מזה כל העולם כולו יונק. העולם יונק מ'שויתל' זה שקיים אצל האדם. זה מה שנותן כח לצינורות להמשיך להביא את השפע. וככל שהאדם מכניס עוד ועוד חלקים מחייו למהלך מחשבה זו, הוא יזכה לשנה טובה ומאירה.

קו 'טעמו וראו' - מסר יומי קצר משיעורי הרה"ג ר' שמעון שפיצר שליט"א - 079.520.524.8 | או ב'קול הבינני' שלוחה 1 < 0

לקבלת הטעימה היומית מדי יום במייל - שלחו מייל לכתובת - teimaminahor@gmail.com

להצטרפות לשיעור ולקבלת השיעורים המלאים ע"י מכון 'הבינני' שלחו מייל ל- info@machonhavineini.com

קול הבינני: ארה"ב - 718.686.8300 | א"י. 072.257.7726 | בלגיה. 03.300.0223 | בריטניה. 0204.586.2115

ניתן להשיג גיליון זה ב: לדעת, דרשו, אידישע ווינקל, קול הלשון